

MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA
MUZEUL NAȚIONAL DE ETNOGRAFIE ȘI ISTORIE NATURALĂ

CONSILIUL JUDEȚEAN BIHOR
MUZEUL ȚĂRII CRIȘURILOR ORADEA

Imaginea lumii țesută în lână

Scoarțe din patrimoniul
Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală
(Republica Moldova)

Chișinău – Oradea 2017

<https://biblioteca-digitala.ro>

Ministerul Culturii al Republicii Moldova
Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală

Consiliul Județean Bihor
Muzeul Țării Crișurilor Oradea

CATALOGUL EXPOZIȚIEI
IMAGINEA LUMII ȚESUTĂ ÎN LÂNĂ

Scoarțe din patrimoniul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală (Republica Moldova)

MUZEUL ȚĂRII CRIȘURILOR, ORADEA, 18 MAI – 26 IULIE 2017

EXHIBITION CATALOGUE
THE IMAGE OF THE WORLD WOVEN IN WOOL

Traditional wall-carpets from the collections of the National Museum of Ethnography and Natural History (Republic of Moldova)

ȚĂRII CRIȘURILOR MUSEUM, ORADEA, 18 MAY – 26 JULY 2017

KIÁLLÍTÁSI KATALÓGUS
A VILÁGKÉP GYAPJÚBA SZÖVE

Faliszőnyegek a Nemzeti Néprajzi és Természettörténi Múzeum örökségéből (Moldovai Köztársaság)

KÖRÖSVIDÉKI MÚZEUM, NAGYVÁRAD, 2017. MÁJUS 18. – JÚLIUS 26

Chișinău – Oradea 2017

Responsabili de ediție: Petru Vicol, director general; Varvara Buzilă, secretar științific;
Teodor Candu, director prim-adjunct; Andrei Prohin, director adjunct,
Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală

Autor texte: Varvara Buzilă, dr., conf. univ.

Fotografii covoare/scoarțe: Sergiu Vornicov, Varvara Buzilă, Muzeul Național de Etnografie
și Istorie Naturală, Arhiva Națională a Republicii Moldova

Traducere în limba engleză: Andrei Prohin

Concepție grafică și copertă: Viorica Gorencu

Machetare: Nicolae Cherdivară

Editor: Aurel Chiriac

Coperta I: *Scoarță* (fragment), atelier necunoscut, începutul sec. XIX, MNEIN.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IMAGINEA LUMII ȚESUTĂ ÎN LĂNĂ. Expoziție (2017 ; Oradea)
Catalogul expoziției "Imaginea lumii țesută în lână" : Scoarțe din patrimoniul
Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală (Republica Moldova) : Muzeul Țării
Crișurilor, Oradea, 18 mai - 26 iulie 2017 = Exhibition catalogue "The image of the world
woven in wool : Traditional wall-carpets from the collections of the National Museum
of Ethnography and Natural History (Republic of Moldova) : Țării Crișurilor Museum
Oradea, 18 May - 26 July 2017. - Oradea : Editura Muzeului Țării Crișurilor, 2017

ISBN 978-973-7621-99-3

© Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, 2017
© Muzeul Țării Crișurilor Oradea, 2017
© Varvara Buzilă, 2017

ISBN 978-973-7621-99-3

Scoarța este cel mai reprezentativ tip de covor specific culturii tradiționale românești. Este țesătura cu cea mai mare suprafață, încât încorporează reușit multe imagini, corelându-le într-un context semantic. Fiind veche, a moștenit și a dezvoltat potențialul artistic al celorlalte tipuri de covoare cu care conlucrează în interiorul locuinței, ocupând locul central – mijlocul peretelui, beneficiind astfel de un nivel optim de percepere vizuală. De-a lungul secolelor, i s-au oferit mereu rosturi distincte în practicile culturale; a făcut parte din zestrea diferitor pătri sociale, a unit familii, neamuri, comunități. A antrenat generații de țesători în cunoașterea, asimilarea și transmiterea idealurilor estetice ale societății. Iată de ce anume *Tehnica tradițională de realizare a scoarței în România și Republica Moldova* au fost înscrise în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității, la 1 decembrie 2016.

Scoarțele basarabene fac parte din grupul de tradiție moldovenească, valorifică expresiv fondul general-românesc de materiale, tehnici, principii decorative și au, în același timp, un stil inconfundabil, determinat ca finalitate de stilistica motivelor ornamentale și de tratarea lor cromatică.

Piese expuse în această expoziție sunt cele mai vechi și mai reprezentative din patrimoniul de peste 2000 de covoare ale Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, datează în mare parte din secolul al XVIII-lea și al XIX-lea, perioada de înflorire a acestui domeniu. Pe lângă semnificațiile practice, cunoscute de toată lumea, obiectele colportă semnificații simbolice, istorice și sentimentale, pe care dorim să le facem accesibile privitorului.

Scoarța (traditional wall-carpet) is the most representative type of carpet specific for the Romanian traditional culture. This kind of fabric has the biggest surface, comprising harmoniously several images and linking them into a semantical context. Being an age-old carpet, it has inherited and developed the artistic potential of other kinds of carpets. All of them combine within the dwelling, but *scoarța* bears the central place – the middle of the wall, having thus an optimal level of visual perception. It has always carried out, along the centuries, distinct roles within cultural practices; it was a part of the dowry of various social classes; it united families, descents, communities. It engaged generations of weavers into the process of discovery, acquirement and transmission of the aesthetic ideals of society. For this reason, the *Traditional wall-carpet craftsmanship in Romania and the Republic of Moldova* was inscribed on the 1st of December 2016, in the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

The Bessarabian *scoarțe* belong to the group of carpets of Moldavian tradition. They make use of the all-Romanian expressive background, including materials, techniques and decorative principles. In the meantime, their style is unique, being shaped, as a final goal, by the stylistic features of the ornamental motifs and by their chromatic treatment.

The items displayed in this exhibition are the oldest and the most representative out of a heritage of over 2000 carpets belonging to the National Museum of Ethnography and Natural History. They date mostly from the 18th and 19th centuries, the period when this craft was flourishing. Besides their practical use, generally known, these objects have symbolic, historical and emotional significances. We would like to open the access of the spectator to them.

ASPECTE TEHNICE ALE REALIZĂRII SCOARȚELOR

Majoritatea scoarțelor au fost țesute în război vertical, numit *lemne, druci, carâmbi*, instalație care permite obținerea unei țesături scoarțoase de mare densitate. Cele realizate la război orizontal sunt mai puțin dense și provin din aria nistreană. Scoarțele vechi au urzeala din păr de lână, răsucit, și băteala din lână. Ulterior s-au țesut și scoarțe cu urzeală din cânepă sau bumbac. Alesul scoarței presupune realizarea manuală a compoziției ornamentale. Țesătoarea numără mereu firele urzelii și fixează între ele firul bătelii conform modelului original. Pentru a mări densitatea țesăturii, femeile bat segmentul țesut cu ajutorul *țepușei, pieptenului de lemn* sau al *furculiței de metal*. Iată de ce imaginea acestor obiecte apare frecvent în decorul ornamental al covoarelor. De regulă, cele mai mici elemente (module) din care se compune motivul ornamental sunt egale. Ele au forma unor triunghiuri, pătrate sau dreptunghiuri. Aceste unități de măsură sunt respectate datorită numărării firelor de urzeală, dar și de băteală. Orice abatere de la măsură, denaturează motivele și compoziția. Cele trei forme geometrice configurează într-un mod anume elementele ornamentale. Imaginile capătă un dinamism mult mai pronunțat, în cazul construirii lor cu ajutorul triunghiului, sau mai puțin pronunțat, în cazul utilizării pătratului și dreptunghiului.

Scoarțele prezentate au fost realizate atât în tehnica Karamani (în *chișcătură, pe furate, în spărtură*), având cel mai des la bază triunghiul, cât și în cea cu fire întrepărunse, bazată pe pătrat sau pe dreptunghi.

TECHNICAL ASPECTS OF WEAVING "SCOARȚE"

The majority of *scoarțe* were woven on a vertical loom, idiomatically called *lemne, druci, carâmbi* ("wooden poles"). This mechanism provided a stiff (*scoarțoasă*) kind of fabric, a very dense one. The items produced on horizontal loom are less dense and originate from the villages situated in the area of the river Nistru. The warp of old *scoarțe* consists of hemp or cotton. *Alesul scoarței* ("sifting the carpet") means to work manually the ornamental composition. The weaver always counts the threads of the warp and fixes between them the thread of the weft (*băteală*) according to the original pattern. In order to increase the density of the fabric, women pull the woven fragment by means of a *small stake, wooden comb* or a *metal fork*. This is why the images of these objects frequently appear in the ornamental décor of carpets. As a rule, the smallest elements (modules) that compose the ornamental motif are equal. They have the shape of a triangle, square or rectangle. These measure units are respected due to the number of threads of the warp, as well as of the weft. Any deviation from this standard alters the motifs and the entire composition. These three geometrical figures configure in a certain way the ornamental elements. The images acquire a more striking dynamism, when they are worked by means of the triangle, or a less striking one, when using the square or the rectangle.

The *scoarțe* presented here were worked both in the Karamani technique (popularly known as *chișcătură* "sting", *pe furate* "while stealing", *în spărtură* "breach"), mostly based on the triangle. There was also applied the technique of interwoven threads, using the square or the rectangle.

Tehnicile vopsitului lânii cu coloranți vegetali conferă scoarțelor o cromatică specifică și solicită posedarea unor cunoștințe profunde despre proprietățile tinctoriale ale plantelor și mineralele locale, despre posibilitățile de diversificare și sporire a acestor proprietăți. Urmare a experienței colective multisekulare, au fost valorificate proprietățile plantelor și ale mineralelor, au fost variate, prin diverse mijloace, efectele lor cromatice, obținându-se rezultate remarcabile. Practica vopsitului cu plante este atât de bogată în mijloace, încât din aceeași materie primă, datorită varierii procedeelelor termice, cantității, proporțiilor masei colorantului, combinării diferitor plante, dar și mordanților, se obținea o mare diversitate cromatică.

Perioada de decadență a covoarelor a început sub impactul răspândirii pe cale comercială a coloranților de anilină și a preluării modelelor de țesut de pe diverse ambalaje aduse din Occident. Față de coloritul pastelat, echilibrat, cald al vechilor covoare, cel obținut din vopsele de anilină se baza pe culori curate și semitonuri stridente. Rezistența acestora în timp era foarte mică, repede se decolorau. Concomitent, a fost afectat și fondul vechilor motive prin destructurare, depersonalizare și înlocuire treptată cu un decor tot mai naturalist ca realizare. Lumea veche, sacralizată, a motivelor era înlocuită gradual de forme realiste și culori pure. Iată de ce, în expoziție, prezentăm scoarțe din vechiul fond autohton, neafectat de schimbările modernității.

REPREZENTĂRI MICROCOSMOSMICE ÎN SCOARȚE

Constituite ca un domeniu remarcabil într-o perioadă premergătoare răspândirii cărții în masele populare, scoarțele aveau rolul unor cărți cu imagini de mare putere simbolică. Imaginile acestor țesături sunt deschise percepției și stimulează comunicarea omului cu lumea și cu cosmosul. Cunoșteau semnificația imaginilor și acei care le țesau, și acei care beneficiau de obiectele țesute. Acum, deși puțini dintre contemporani cunosc semnificația acestor motive, totuși atractivitatea scoarțelor nu scade, dimpotrivă, devine mai puternică, ele fiind apreciate de tot mai mulți oameni. Pentru că, prin tot ce

Due to the techniques of dying wool with vegetal dyes, *scoarțe* acquire a specific range of colours. The craftsman must possess deep knowledge about the tinctorial properties of plants and local minerals, about the possibilities to vary and enhance these properties. The collective century-old experience has made use of the properties of plants and minerals, their colour effects have been extended by different means, thus reaching remarkable results. The practice of dying with plants has so many possibilities, that out of the same raw material one can obtain a great diversity of colours, by varying the thermic procedures, the quantity, as well as the amount of mass of the colourant, by combining different plants and mordants.

The period of decadence of traditional carpets started under the impact of the commercial spread of aniline colourants and of the woven patterns borrowed from different packages of Western origin. In comparison with the delicate, equilibrated and warm colour range of old carpets, the one obtained by means of aniline dyes was based on clear colours and striking tints. They were able to resist less time and lost quickly their colours. In the meantime, the background of old motifs was affected. Their structure got loose and was gradually substituted with a more naturalistically executed décor. Realistic forms and pure colours progressively substituted the old, sacralised world of motifs. Therefore, we present in this exhibition *scoarțe* from the old, autochthonous background, unaffected by the changes brought by modern age.

MICROCOSMIC REPRESENTATIONS ON "SCOARȚE"

The domain illustrated by *scoarțe* came into being before the spread of books among the folk people. *Scoarțe* played the role of picture books, possessing a great symbolic power. The images of these fabrics are open for human perception and stimulate the communication between man and cosmos. Both weavers and their beneficiaries knew the significances of these images. Nowadays, although few of our contemporaries know the significance of these motifs, *scoarțe* are no less attractive. Contrariwise, their attraction is increasing, more and more people like them. It is because by means of everything they

reprezintă, ele emană energii pozitive, sunt agreabile, reconfortează și, în același timp, rămân mereu enigmatice. Aceste creații originale, realizate cu ajutorul firului de lână, au probitatea timpului. Au fost țesute cu secole în urmă, au fost perpetuate ca valori importante, indiferent de împrejurările istorice, și mențin firul comunicării între mai multe generații de oameni.

Această bogăție artistică se datorează și faptului că, în societatea tradițională, întreg spațiul locuinței era modelat de prezența covoarelor, ele formând un microunivers. Astfel, *lăicerele* și *laturile alese*, alesăturile în vrăste erau destinate acoperirii pieselor de mobilier. *Cergile*, țesăturile mițoase aveau aceleași funcții, servind și ca învelitori. Decorul acestor piese este organizat în așa mod, încât să fie perceput preponderent din perspectiva orizontalei. El constă din forme geometrice foarte diferite, unite în diverse motive simple ori mai complexe, încât ar putea corespunde unui început al modelării suprafețelor țesăturilor în limbaj geometric. Motivele fitomorfe sunt extrem de stilizate, de proporții mici sau medii. După liniile zigzagate, spiralele de diferite configurații, dispuse pe laturile lungi, și după modul cum sunt înscrise în registre, perpendiculare pe marginile lungi, aceste motive principale, în alternanță cu vrăste (dungi) de diferite culori, numite și poduri, trimit la semnificația apei. Încât putem aprecia că lăicerele, laturile alese, alesăturile în vrăste/poduri corespund primului registru al împărțirii lumii pe verticală, – subpământului, – având ca dominantă lumea apelor, lumea în care germinează viața.

Pe pereți, în imediata apropiere a mobilierului, erau atârinate de jur-împrejur *păretarele* alese, cu un decor diferit de cel al pieselor așternute. Aveau motivele ornamentale mai mari, cele vegetale

represent, they emanate positive energies, are delightful, soothing, in the meantime, always resting mysterious. These original creations, made of woollen threads, have passed the test of time. They were made centuries ago, were passed on as important values, notwithstanding historical circumstances, and maintain the continuity among several human generations.

This artistic treasury is also due to the fact that, in the traditional society, the entire space of the dwelling was shaped by the presence of carpets, alike shaping a small universe. Thus, *lăicere*, *laturi alese* and *alesături în vrăste* (kinds of small carpets) should cover the items of furniture. *Cergi* and the fabrics with long threads had the same function, serving also as coverings. The décor of these items is organised so that

it can be perceived mostly from a horizontal perspective. It consists of very different geometrical figures, being united in simple or more complex motifs. It could be a starting point for shaping the surfaces of fabrics in a geometrical language. The vegetal motifs are extremely stylized, having small or medium size. Due to their zigzag lines, to the spirals of different configurations, placed

on the long sides, due to the manner they are inscribed in sections, being perpendicular to the long sides, the main motifs alternate with multicolour strips (*vrăste*), also called *poduri* ("bridges"), and hint to the significance of water. We can thus estimate that these kinds of carpets (*lăicere*, *laturi alese*, *alesături în vrăste/poduri*) match the first section from the vertical structure of the world, i.e. the underground, dominated by the realm of waters, the realm where life germinates.

On the walls, right near the furniture, were hanged around *păretare alese* (small wall-carpets), having a décor different from that of the items laid down. The former had bigger ornamental motifs; the vegetal

dominând asupra celor geometrice, zoomorfe și antropomorfe. De cele mai multe ori, aveau doar marginea de sus, formând astfel împreună cu țesăturile așternute pe piesele de mobilier un întreg decorativ. Și mai deasupra păretarelor, erau amplasate scoarțele care organizează suprafața pereților, dimensionând spațiul prin intermediul decorului. Motivele lor sunt aerate, dinamice, încât fortifică spațialitatea. În anumite localități (din Valea Nistrului de Jos și ale Prutului de Mijloc etc.), tot la nivelul pereților, dar în unghere, erau atârinate *ungherarele*, țesute uneori în războiul orizontal, pentru a fi mai ușoare. În special *ungherarele* se plasau sub icoană și atunci motivele lor principale erau cele religioase (cununiile, crucea etc.). Din perspectiva semnificațiilor, păretarele, *scoarțele* și *ungherarele* modelau registrul terestru al microuniversului reprezentat de interiorul locuinței. Ca să conturăm întregul univers al locuinței, marcat de covoare, trebuie să precizăm că, în localitățile din nordul Moldovei, aceste țesături din lână sunt etalate și în registrul ei superior, care corespunde spațiului celest. *Grindarele* sau *cordarele* sunt înguste, ușor bătute cu vatala, având motive mici, preponderent geometrice, conservatoare de sensuri uitate.

Această cuprindere spațială a covoarelor a stimulat dezvoltarea unui fond bogat de motive, valorificând plener toate clasele de ornamente tematice cunoscute de creația tradițională: geometrice, vegetale, zoomorfe, avimorfe, antropomorfe, religioase, sociale, scheomorfe. Fiecare dintre acestea circumscrie o varietate impunătoare de forme.

Este important să precizăm că ele sunt destinate pentru a amenaja spațiul ceremonial al casei mari și această funcție a stimulat constituirea, selectarea și promovarea unui fond expresiv de motive

ones dominated the geometrical, zoomorphic and anthropomorphic motifs. They had most frequently only the upper end, forming thus, together with the fabrics laid on the furniture items, a single decorative whole. Higher than *păretare* stood *scoarțe*, which organize the surface of walls and shape the space by means of their décor. Their motifs are loose and dynamic, thus strengthening the space. In certain localities (from the valley of lower Nistru and middle Prut etc.), also at the level of walls, but in the corners, were hanged *ungherare* (carpets placed in the corner), sometimes woven on a horizontal loom, in order to be lighter. *Ungherare* were placed especially under the icon, the reason why their main motifs bear a religious character (wedding wreaths, cross etc.). According to their significances, *păretare*, *scoarțe* and *ungherare* shaped the earthly section of the microcosm, represented by the inside of the dwelling.

In order to comprise the entire universe of the house, outlined by means of carpets, we should specify that in villages from northern Moldova these woollen fabrics are also placed in the superior section, corresponding to the celestial space. *Grindare* or *cordare* (kinds of carpets) are narrow and lightly hit with the weaver's reed (*vatala*). They have small motifs; the geometrical ones predominate, possessing already lost meanings.

This spatial coverage of carpets stimulated the development of a rich set of motifs. They made use largely of all the classes of thematic ornaments known in the traditional creation: geometrical, vegetal, zoomorphic, bird-like, anthropomorphic, religious, social and object-like. Each of them is illustrated by a great variety of forms.

It is important to emphasize that these carpets were intended to decorate the ceremonial space of the *casa mare* ("big house"; a room for guests and feasts in the traditional peasant house). This function stimulated the formation, selection and advancement of an expressive

ornamentale, care au un mare impact psihologic asupra oamenilor. Imaginile ţesute exprimă cel mai fidel aspirațiile, idealurile estetice și morale ale societății tradiționale. Deși erau create prin munca cotidiană, sintetizând experiența artistică a multor generații de oameni, scoarțele colportă în ele spiritul riturilor, ceremoniilor, în cadrul cărora aveau să fie percepute ca opere artistice, rituale. Motivele lor urmează să fie interpretate din această perspectivă, a formelor culturale de maximă concentrare simbolică, axată pe sistemul de valori și racordată perfect modelului lumii, propriu acestei societăți. Scoarțele pot fi înțelese ca tablouri/texte în care s-au impregnat reprezentările artistice și sociale ale vremurilor în care au fost ţesute.

Ţesăturile ornamentale au atins această sincronizare perfectă, datorită vechimii cu care este practicat ţesutul în spațiul nostru și, ceea ce este mult mai important, datorită priorității acestui limbaj plastic în comunicarea socială. Cultura tradițională operează cu imaginile, la fel de mult ca și cu textele orale. Dar, se cere de remarcat aici ca noutate, faptul că această diversitate, cuprinzătoare de întreg, vine din relația egală a omului cu aceste imagini integrate modelului lumii. Scoarțele formează, în interiorul locuinței, un univers al simbolurilor cu care omul comunică direct, continuu și firesc. Este universul creat prin aplicarea tradiției, perceput și valorizat cu ajutorul ei.

Privite din perspectiva mentalității tradiționale, scoarțele ajunse la desăvârșire artistică nu au nimic în plus. Tot ce propun ca imagine este semnificativ, raportat la sacralitate. Fiecare detaliu este justificat fie din perspectivă decorativă, fie din perspectivă simbolică.

set of decorative motifs having a huge psychological impact on people. The woven images express most accurately the hopes, the aesthetic and moral ideals of the traditional society. Although they were created by daily work, being a synthesis of the artistic experience of several human generations, *scoarțe* bear the spirit of rites and ceremonies, being perceived within them as artistic and ritual creations. Their motifs should be interpreted from this perspective, as cultural forms of greatest symbolic content, being based on the system of values and in perfect compliance with the world model specific for this society. *Scoarțe* can be understood as pictures/texts that incorporate the artistic and social representations of the age in which they have been woven.

The ornamental fabrics reached this perfect synchronization thanks to the great age of practicing weaving in our area. Besides, more important, owing to the priority of this plastic language within social communication. The traditional culture manages images to the same extent as oral texts. However, we should point here, as a novelty, the fact that this diversity comprising the whole comes out of the relationship of man with these images integrated in the model of the world. Within the dwelling, *scoarțe* form a universe of symbols with which man communicates directly, continuously and naturally. It is a universe constituted by applying tradition, being perceived and assessed by its means.

Viewed from the perspective of traditional mentality, the *scoarțe* that have reached artistic perfection have nothing too much. Every displayed image is significant and related to holiness. Every detail is motivated either from a decorative perspective, or from a symbolic one.

According to the same view, the form of carpets, their ornamental

În accepția aceleiași viziuni, forma covoarelor, motivele lor ornamentale, pozițiile câmpului central și ale chenarului sunt circumscrise unui concept de origine arhaică ce vizează structura, organizarea lumii, corelarea tuturor celor existente într-un sistem numit *modelul lumii, imaginea lumii (imago mundi)*.

MOTIVELE DECORATIVE PRINCIPALE – SIMBOLURI AXIOLOGICE

Scoarțele sunt alcătuite din *câmp central* și *chenar (margine, privaz, guler)*. Câmpul central constă din fond și motive ornamentale ce se impun ca principale în poziția piesei. Numele de câmp, dat acestei părți din țesătură, nu este deloc întâmplător, ci confirmă, încă o dată, că în sistemul de reprezentări despre lume al societății tradiționale această piesă, în ansamblul ei, ține de simbolismul pământului.

În vechile scoarțe, fondul câmpului central era deschis la culoare (verzui, gălbui, cărămiziu, acvamarin, albastrui), deși se întâlnesc exemplare reușite și cu fondul cafeniu-închis sau negru. Indiferent de nuanța în care este conceput acest spațiu artistic, persistă în scoarțe ideea de câmp, de pământ luat în posesie culturală de la natură.

Logica dispunerii ornamentelor și a motivelor ornamentale în poziții, dar și pe suprafețele câmpului central și pe cel al chenarului, diferă. Cel mai frecvent, motivele câmpului central sunt mai mari, în comparație cu cele ale chenarului. Este și firesc să fie așa, deoarece aceste motive constituie esența mesajelor. Repertoriul motivelor, datorită vechimii, este unul consacrat, specific arealului românesc, având referințe clare la fondul simbolurilor universale.

Motivele ornamentale dominante, care au dat caracter și expresivitate acestui gen de artă, dar și stilistica încorporării lor în poziții și în ansamblul decorativ al întregului, sunt o dovadă că tind să reprezinte universul (cosmosul, natura, societatea), percepute și codificate în semne cunoscute de întreaga comunitate. Mai mult chiar, grație limbajului simbolic de mare capacitate reprezentativă, cu care au operat țesătoarele, covoarele asigură o comunicare între diferite generații peste secole.

motifs, the compositions of the central field and of the border are related to a concept of archaic origin. It concerns the structure and the organisation of the world, the correspondence of everything that exists within a single system, designated as *the model of the world, the image of the world (imago mundi)*.

THE MAIN DECORATIVE MOTIFS – AXIOLOGICAL SYMBOLS

Scoarțe consist of a *central field* and *border* (idiomatically called *margine, privaz, guler*). The main field consists of background and ornamental motifs that hold the main place in the composition of the item. The term *field*, applied for this part of the fabric, is not accidental. It proves once more that within the system of representations of the world, shared in the traditional society, this item pertains as a whole to the symbolism of earth.

In old *scoarțe*, the background of the central field has light colour (greenish, yellowish, brick-coloured, aquamarine, bluish), although there are also known good samples with dark-brown or black background. Notwithstanding the hue used for this artistic space, the idea of field persists, of land taken in cultural possession from nature.

The ornaments and ornamental motifs within compositions, as well as within the central field and on the frame, are arranged according to a different logic. Most frequently, the motifs of the central field are bigger in comparison with those of the frame. It is natural, because these motifs form the essence of the messages conveyed by the carpet. The set of motifs, due to its considerable age, is a consecrated one, specific to the Romanian areal, having clear hints to the repository of universal symbols.

The dominant ornamental motifs, those that bestow personality and expressivity on this art, the stylistics of their inclusion within compositions and in the decorative whole, prove that they aim to imagine the universe (cosmos, nature, society), in the way they are perceived and encoded in signs familiar to the entire community. Moreover, due to the symbolic language, bearing a great capacity of representation, the language used by women-weavers, carpets provide the communication between different generations across the centuries.

Toate formele geometrice, specifice tehnicilor alesului și țesutului pe fire numărate, au fost exploatate tehnic și artistic în arta țesutului. Liniile, în toată varietatea lor, au fost modelate și plasate diferit în spațiu, una față de cealaltă, puse în raport de alternanță, ritmicitate sau repetare cromatică etc., încât țesătorii au valorificat toate variantele posibile. La fel s-a întâmplat și cu celelalte forme geometrice: triunghiul, pătratul, dreptunghiul, pentagonul, hexagonul, octogonul. Dar multe motive, percepute de noi ca geometrice, în sistemul de reprezentări tradițional, au denumiri și semnificații concrete. Spre exemplu, un registru întreg de linii multicolore, în trepte, se numește *ploița* sau *norii*. O combinație a principalelor forme geometrice, conform unei logici spațiale, îl reprezintă motivul rombului dințat cu coarne, care prin structurarea desăvârșită a elementelor ia forma *prescurii*. Acceptând acest punct de vedere, destul de răspândit, vedem în motivul *prescura* o formă apropiată de cunoscutul motiv *mandala*. Grație tehnicii de țesut, în covor, cercul și alte forme rotunde nu pot fi redată, dar romburi, uneori romburi suprapuse cu o anumită deviere a unghiurilor, sunt numite de țesătoare *roți* sau *roata focului*.

Motivele vegetale conferă originalitate scoarțelor basarabene. Un grup important din această clasă îl formează motivele florale. În cele mai vechi păretare și scoarțe, florile sunt foarte stilizate, încât nu poate fi identificată floarea reprezentată. Puține imagini au nume real de flori, semn că nominalizarea acestei categorii de plante a rămas la o etapă incipientă, de clasă – floare sau flori. Două plante s-au impus ca nume: *trifoiul* sau *trifoiul cu patru foi* și *busuiocul*. Ambele plante au semnificații multiple în imaginarul popular, sunt sacre și purtătoare de noroc. Din aceste considerente,

All the geometrical forms specific for the techniques of manual weaving (*alesul* or *pe fire numărate*) were put to use technically and artistically in the art of weaving. The whole variety of lines were shaped and arranged in space in different ways, one in respect to another. They were placed in a relationship of alternation, rhythmicity or chromatic repetition, so that weavers made use of all the possible variants. The same happened also to other geometrical forms: triangle, square, rectangle, pentagon, hexagon and octagon. However, many motifs perceived by us as geometrical, in the traditional system of representations, have concrete names and significances. For instance, an entire set of multicolour lines, in steps, is called *ploița* ("light rain") or *norii* ("clouds"). The motif *rombul dințat cu coarne* ("cogged rhombus with edges") combines the main geometrical forms according to a logic of space. Due to the perfect organisation of its elements, it takes the form of

wafer (*prescura*). If we accept this view, a rather widespread one, we can see in the motif *prescura* a form similar to the famous motif of *mandala*. Because of the technique of weaving, the circle and other round-shaped forms cannot be rendered on the carpet. Nevertheless, the rhombus, sometimes several overlapping rhombuses, with a certain deviation of angle, are called by weavers *roți* ("wheels") or *roata focului* ("fire wheel").

The vegetal motifs grant originality to the Bessarabian *scoarțe*. An important group of this class are the floral motifs. On the oldest *păretare* and *scoarțe*, flowers are extremely stylized, making impossible to identify the represented flower. A few images bear names of real flowers, a proof that the designation of this category of plants rested at an initial stage, as a class – a flower or flowers. Two flowers imposed themselves: clover (*trifoi* or *trifoi cu patru foi*) and sweet basil (*busuioc*). Both plants have manifold significances in

cel mai frecvent, ele sunt supradimensionate.

Un alt grup ce poartă amprenta spațiului basarabean îl formează imaginile arboricole. Indiferent cât de mici sau de schematic sunt aceste reprezentări, femeile în vârstă le numesc *pomul*, *pomul vieții*, *bradul*, *brăduțul*. Acești doi reprezentanți cuprind întregul univers arboricol: *pomul* – ca exponent principal al spațiului culturalizat, și *bradul* – exponent principal al spațiului natural. Formele pe care le îmbracă reprezentanții lumii arboricole sunt cele mai diverse: cu rădăcini sau fără, în glastră, cu păsări pe ramuri, cu flori, fără frunze, în formă dezvoltată sau foarte schematizată. Preferința dată acestor două specii – pomului roditor și bradului veșnic verde – se explică printr-o logică selectivă a memoriei sociale, care corelează conținutul reprezentat de mituri și forma lor de expresie în cadrul riturilor, prin simboluri obiectivate. Iar mai larg, sunt simboluri arboricole universale consacrate în câteva ipostaze: *arbore cosmic*, *arbore al lumii*, *osie a lumii*. Din categoria motivelor arboricole face parte și cel numit *vița de vie*, remarcabil în variantele promovate în mănăstirile basarabene.

Pe lângă aceste grupuri de motive ornamentale, tratate într-o manieră specific basarabeană, conform unei stilistici particulare, există un grup tematic destul de reprezentativ, care are cea mai puternică expresie locală. Este grupul motivelor ce trimit la semnificația grâului și a pâinii. În scoarțele din Valea Nistrului de Jos, apare frecvent imaginea *bobului de grâu*, a *spicului* și a *grâului înfrățit*.

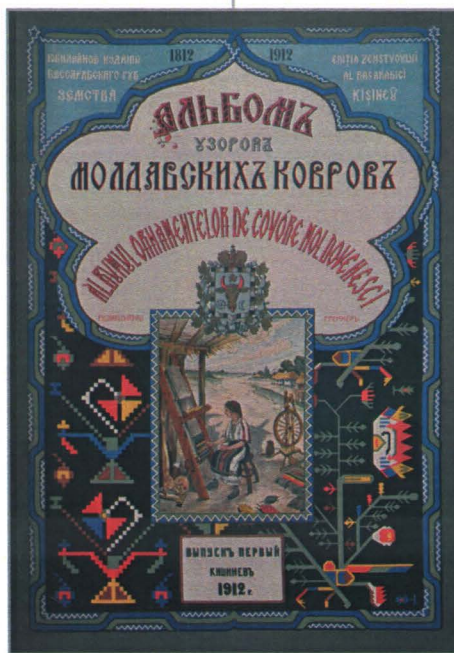
Alături de geometrism, antropomorfismul este un alt principiu important al percepției lumii de către comunitățile arhaice și tradiționale. Motivele antropomorfe de pe scoarțe sunt foarte

the folk imagery; they are sacred flowers and bear luck. For this reason, in most cases, they are supersized.

Another group specific for the Bessarabian area are the images of trees. Regardless how small or schematized they are, old women call them *pomul* ("the tree"), *pomul vieții* ("the Tree of Life"), *bradul* ("the fir tree"), *brăduțul* ("the little fir tree"). These two representatives comprise the whole universe of trees: the *tree* – main representative of the cultured space, and the *fir tree* – main representative of the natural space. The elements of the realm of trees assume the most different forms: with or without roots, in a flowerpot, having birds on its branches, with flowers, without leaves, complex or extremely schematized. The predilection for these two species – the fruit tree and the evergreen fir tree – can be explained by means of the selective character of social memory. It associates the mythical content and their form of expression within rites, by means of objectified symbols. In fact, these are universal tree symbols, bearing several hypostases: *cosmic tree*, *world tree* and *world axis*. To the category of tree-like motifs belongs also the one called *grapevine*, remarkable in the variants promoted by Bessarabian monasteries.

Beside these groups of ornamental motifs, treated in a specific Bessarabian manner, according to individual stylistics, there is also a thematic group, a rather representative one, having strong local expressions. This group of motifs evokes the significance of wheat and bread. On the scoarțe from the valley of lower Nistru frequently appear the image of the *wheat grain*, of the *ear* and of the *grâu înfrățit* ("twinned wheat"; two stems on the same plant).

Along with geometrics, anthropomorphism is another important principle of the world perception shared by archaic and traditional

stilizate. Printre cele preferate este imaginea femeii, surprinsă în câteva ipostaze: femeia cu poalele hainei în formă de clopot, una dintre cele mai vechi; imaginea singulară a femeii, reprezentând un autograf al celei care a executat ţesătura ori, poate, o semnătură de apartenenţă a obiectului. O singură dată apare, cu rol de semn, imaginea bărbatului cu aripi. Este foarte plastică imaginea omului mascat, întâlnită doar în scoarţele de Căuşeni, în asociere cu pomul vieţii. Masca omului este vegetală şi se înscrie în tipicul celor din obiceiul de invocare a ploii – *Paparuda*; se apropie şi de cele din alaiul cu măşti de la Anul Nou. Mâna omului se regăseşte printre motivele specifice *scoarţelor*, uneori apropiindu-se de imaginea furculiţei sau a pieptenului. Diferenţa se observă în numărul degetelor/dinţilor. Mâna are 5 degete, furculiţa are 4 dinţi, iar pieptenele este reprezentat cu un număr magic de dinţi: 9 sau 12.

Motivele zoomorfe sunt mult mai sporadice decât cele geometrice şi vegetale. Ele includ o mare varietate de reprezentări ale păsărilor, imagini bine articulate în ţesăturile din tot arealul cercetat, puternic stilizate, încât e dificil să se intuiască ce păsări sunt anume. Luând în considerare stilistica acestor imagini şi faptul că oamenii le numesc la modul general păsări, putem accepta ideea că ele păstrează o veche abordare, specifică viziunii populare. În scoarţele de Căuşeni, în special ca registre terminale sau ca motive ale chenarului, apar şi reprezentări ale unor insecte, prea stilizate ca să poată fi identificate şi prototipurile lor.

Dintre motivele cosmomorfe, *steaua* este dominantă. Acelaşi motiv este numit în diferite localităţi: *steaua*, *aripile morii*, *colu morii* sau, mai rar, *floarea sfeclei*. În exemplarele ţesute la începutul secolului XX, când în vechiul fond semantic al covoarelor încep să pătrundă elemente întâmplătoare şi motivele sunt trecute sub imperiul decorativismului; prin stilizare, aştrii cereşti sunt asimilaţi florilor.

Stilistica covoarelor basarabene diferă şi de cea a covoarelor orientale, chiar dacă în unele exemplare se observă o anume apropiere între acestea. Vom generaliza că frumuseţea acestor motive, compoziţii

communities. The anthropomorphic motifs in *scoarţe* are extremely stylized. Among the beloved ones is the image of woman in several hypostases: the woman wearing a dress with bell-like hems, one of the oldest images; the lonely figure of a woman, being the autograph of the author of the fabric or maybe a sign of property of its owner. Only one time we see the image of a winged man, having the role of a sign. Very plastic is the image of the masked man, met only on *scoarţe* from Căuşeni and associated with the tree of life. This man has a vegetal mask which belongs to the kind of masks used in the custom of invoking rain – *Paparuda*. It resembles also the ones from the procession with masks at New Year. The human hand is one of the specific motifs from *scoarţe*, sometimes resembling the image of fork or comb. The difference can be noticed in the number of fingers/teeth. The hand has 5 fingers, the fork – 4 teeth, while the comb is represented with a magical number of teeth: 9 or 12.

The zoomorphic motifs appear more rarely than the geometrical and the vegetal ones. They include a great variety of representations of birds, well fit in the fabrics from the entire region under study. The images are strongly stylized, making it difficult to guess what kind of birds they are. Taking into consideration the stylistics of these images and the fact that people call them generally “birds”, we can accept the idea that they bear an old approach, specific for a folk view. In the *scoarţe* from Căuşeni, especially in the end sections or as motifs on the frame, appear also representations of insects. They are too stylized in order to identify their prototypes.

From the cosmic motifs, the *star* dominates. The same motif in different villages is named likewise: *steaua* (“the star”), *aripile morii*, *colu morii* (“the wings of mill”), or more rarely *floarea sfeclei* (“the flower of beet”). In the samples from the beginning of the XXth century, when accidental elements appear in the old semantical background of carpets, and motifs get under the sway of decorations, the stars are assimilated by stylization to flowers.

The stylistics of Bessarabian carpets differs also from that of oriental carpets, although in some samples we can notice a resemblance

și decoruri, este o dovadă indirectă a creativității intense a geniului popular. Motivația acestei creativități este chiar modul de viață tradițional, văzut în raport cu mediul natural și cu condițiile istorice. Ambele contexte i-au servit societății tradiționale, producătoare și, în bună parte, beneficiară a acestor bunuri, atât ca sursă pentru motivele ornamenticii și iconografiei covoarelor, cât și pentru stilistica reprezentării acestora. Este cunoscut faptul că popoarele cu destin zbuclit au produs o artă sublimă, care se deosebește clar de cea cu tentă naturalistă a popoarelor care au avut parte de condiții pentru o viață mai liniștită.

Tradiția acestor covoare s-a constituit atât de distinct, în rezultatul perfecționării proprietăților materiei prime, a coloranților, a dezvoltării principiilor artistice de organizare a decorului, dar și a schimburilor culturale produse în interiorul comunităților între cei bogați și cei săraci, între cei care dețineau bunurile și între cei care le produceau. Această moștenire se datorează conlucrării întregii societăți.

Secole la rând, motivele ornamentale ale țesăturilor au servit ca niște letopisețe, pentru a transmite mesaje benefice în limbaj plastic. Iată de ce și astăzi, ca și altă dată, scoarțele înseamnă mult mai mult decât obiecte textile de împodobit interiorul locuinței. Prin intermediul țesutului firelor de lână, meșterii au concentrat informație istorică, artistică, socială, prezentând-o într-un limbaj artistic înțeles de toți membrii comunității tradiționale. Sigur, au încercat să adere la aceste valori și toți acei care le-au remarcat în diverse contexte. Cu ajutorul vechilor imagini și acum, după veacuri bune, se încearcă a menține această comunicare, ea fiind foarte necesară și pentru omul contemporan.

Varvara Buzilă

between them. We can generalize that the beauty of these motifs, compositions and decors, is an indirect proof of the intense creativity of the folk genius. The motivation for this creativity grounds in the traditional way of life, viewed in relationship with the natural environment and the historical conditions. Both contexts provided the traditional society, maker and in the meantime beneficiary of these goods, with a source of motifs for the carpet ornaments and iconography, likewise for the stylistics of their representation. It is a widely-known fact that nations with tempestuous destinies have produced a sublime art that clearly differs from the one with naturalistic inclination of the nations that had conditions for a more peaceful life.

The tradition of these carpets has distinctly evolved because of the improvements of the properties of raw material, of colourants, of the development of the artistic principles of organizing the décor, but also of the cultural exchanges within the community, between rich and poor, between the owners of goods and those who produced them. This heritage is a result of the cooperation of the entire society.

For centuries, the ornamental motifs of fabrics served as chronicles, intending to transmit benefic messages in a plastic language. This is why, nowadays, as long ago, *scoarțe* mean much more than just textile objects used to decorate the interior of the dwelling. By means of weaving woolen threads, craftswomen concentrated historic, artistic and social information, presenting it in an artistic language, understood by all the members of the traditional community. Of course, all those that had remarked them in different contexts, tried to adhere to these values. Nowadays, too, after long centuries, by addressing these old images, one tries to maintain this communication, extremely necessary also for the contemporary man.

Varvara Buzilă

A faliszőnyeg, kimondottan a román hagyományos kultúra legjellegzetesebb szőnyegtípusa. A legnagyobb felülettel rendelkező szőttes, mely sok képet, sikeresen foglal magába, egy szemantikai összefüggésben, egymáshoz csatolva. A hagyományokhoz híven, a szoba központi falán helyezkedik el, ez által növelve a tér többi szőttesének művészi potenciálját. A századok során megkülönböztetően sajátos jelentőséggel lett felruházva: hozományrészét képezte a különböző társadalmi rétegek számára, családokat, nemzetségeket, közösségeket egyesített. A szövőmesterek nemzedékeit avatta be a társadalom esztétikai ideáljainak megismertetése, beolvasztása és átadása révén. Ebből is látható, hogy miért kerültek fel az UNESCO Nemzeti és Kulturális Világörökségének listájára, 2016. december 21.-én, *A hagyományos szőnyegszövés technikái Romániában és a Moldovai Köztársaságban*.

A besszarábiai faliszőnyegek a moldvai hagyomány részét képezik, kifejező módon érvényesítik nemzeti jellegét, a román anyag használata, a technika valamint a díszítő elemek révén. Ezzel egyidőben összetéveszthetetlen ezek stílusa és színhasználata.

Az itt kiállított tárgyak a legrégebbek illetve legjellegzetesebbek, a Nemzeti Néprajzi és Természettörténeti Múzeum örökségében lévő több mint 2000 darab közül, melyek még a 18. és 19. századból maradtak fent, ezen mesterség virágkorából. A gyakorlati jelentősége mellett, amit mindenki ismer, ezen szőttesek szimbólikus, történelmi, érzelmi töltettel is rendelkeznek, melyeket ismertetni szeretnénk a szemlélővel, látogatóval (...).

A faliszőnyegek egy központi mezőből illetve szegélyből tevődnek össze (szél, keret, gallér). A központi mező elsődleges fontosságú kompozíció, a háttér-alap illetve a díszítő elemek összefonódásából áll. A "mező" elnevezés a faliszőnyeg ezen részének nem véletlen, mivel a hagyományörző világszemlélet a föld szimbólumával kapcsolja össze.

A régi faliszőnyegeken, a központi mezőt világos (zöldes, sárgás, téglavörös, akvamarin-tengerzöld, kékes) színekkel érzékeltették, bár készültek sikeres példányok sötétbarna (kávé) színben vagy feketében is. Árnyalattól függetlenül, a szőnyegek ezen központi részén, a mező illetve a föld ideológiája érvényesül, mint természettől kölcsönzött kulturális hagyaték.

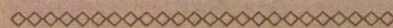

Scoarțe din patrimoniul Muzeului Național de Etnografie
și Istorie Naturală (Republica Moldova)

Traditional wall-carpets from the collections of the National Museum
of Ethnography and Natural History (Republic of Moldova)

Faliszőnyegek a Nemzeti Néprajzi és Természettörténi
Múzeum örökségéből (Moldovai Köztársaság)

Covor | **Păretar** | începutul sec. al XIX-lea.

Nr. inv. 7. L = 588 cm; l = 57 cm.

Urzeală și băteală de lână. Ţesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire și Karamani în tăietură. Câmpul central are decorul organizat în registre transversale, alternate ritmic, formate din trei motive distincte: *pomul vieții*, foarte stilizat, și *busuiocul*, despărțite de un al treilea, format dintr-o compoziție geometrică, simetrică.

Wool rug | **Păretar** | early 19th century.

Inv. no. 7. L = 588 cm; W = 57 cm.

Wool warp and weft. Woven on vertical loom, smooth, double-faced, inter-woven thread pattern and Karaman elements in cuts. The central field has a decoration organized in transversal registers, alternated rhythmically, made up of three distinct motifs: the very stylized *tree of life* and the *sweet basil*, separated by a third one, which is made up of a geometric, symmetrical composition.

Covor | **Scoarță** | începutul sec. al XIX-lea.

Nr. inv. 13. L = 355 cm; l = 106 cm.

Urzeală (păr) și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire și Karamani cu găuri. Decorul câmpului central este orientat în lungul scoarței și este împărțit în trei registre transversale care alternează și sunt formate din motive ce se repetă. *Pomul vieții* stilizat se repetă de trei ori, formând un registru, iar motivul vegetal și cel geometric se repetă de patru ori.

Wool rug | **Scoarță** | early 19th century.

Inv. no. 13. L = 355 cm; W = 106 cm.

Warp (hair) and wool weft. Woven on vertical loom, smooth, double-faced, inter-woven thread pattern and Karaman elements with holes. The decoration of the central field is oriented along the rug and is divided into three alternating transversal registers that are made up of reiterated motifs.

The stylized *tree of life* is repeated three times, forming a register; the vegetal motif is repeated four times, alike the geometrical ornament.

Covor | **Lăicer** | mijlocul sec. al XIX-lea.

Nr. inv. 16. L = 336 cm; l = 82 cm.

Urzeală (păr) și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire. Motivele vegetale ale câmpului central sunt orientate în lungul piesei, care alternează longitudinal în două registre: unul, cu rol decorativ principal, format din repetarea unui motiv vegetal dezvoltat, având frunzele ca dominantă, iar cel secundar constă dintr-un motiv floral stilizat, mai mic, având ca dominantă floarea.

Bench rug | **Lăicer** | mid-19th century.

Inv. no. 16. L = 336 cm; W = 82 cm.

Warp (hair) and wool weft. Woven on vertical loom, smooth, double-faced, inter-woven thread pattern. The vegetal motifs of the central field are oriented along the rug, which alternate longitudinally in two registers: one, having main decorative function, is made up of the reiteration of a developed vegetal motif, while the other one is made up of a smaller floral motif, having as dominant the flower.

Covor | **Scoarță** | sfârșitul sec. al XVIII-lea.

Nr. inv. 17. L = 300 cm; l = 140 cm.

Urzeală (păr) și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire și Karamani cu găuri. Compoziție ornamentală închisă de o bordură liniară de culoare cafenie, chenar dublu, format prin repetarea aceluiași motiv vegetal. Pe câmpul central, de culoare roz, se desfășoară un motiv vegetal stilizat, de mici proporții.

Wool rug | **Scoarță** | late 18th century.

Inv. no. 17. L = 300 cm; W = 140 cm.

Warp (hair) and wool weft. Woven on vertical loom, smooth, double-faced, inter-woven thread pattern and Karaman elements with holes. Ornamental composition framed by a brown linear border, double cadre, made up of the reiteration of the same vegetal motif.

In the central coral field unfolds a small, stylized vegetal motif.

Covor | **Păretar** | începutul sec. al XIX-lea.

Nr. inv. 76. L = 185 cm; l = 49 cm.

Urzeală (păr) și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire. Compoziție ornamentală mărginită de chenar pe o latură lungă și pe una lată, reprezentând motive vegetale stilizate, orientate în sensuri opuse față de axa longitudinală. Pe câmpul central, negru, se repetă de patru ori longitudinal motivul *steaua*, având multiplicat semnul crucii în mijloc.

Wool rug | **Păretar** | early 19th century.

Inv. no. 76. L = 185 cm; W = 49 cm.

Warp (hair) and wool weft. Woven on vertical loom, smooth, double-faced, inter-woven thread pattern. Ornamental composition margined by a cadre on a long side and on a shorter one, representing stylized vegetal motifs, oriented inversely to the longitudinal axis. In the black central field, the *star* motif is reiterated four times longitudinally, having the sign of the cross multiplied in the middle.

Covor | **Scoarță** | începutul sec. al XIX-lea.

Nr. inv. 406. L = 325 cm; l = 126 cm.

Urzeală (păr) și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire și Karamani cu găuri. Compoziție ornamentală închisă de o bordură din motivele *dinți de lup*, de culoare cafeniu-deschis, în chenar dublu, cel exterior – lat, cu un motiv vegetal stilizat, integrând și motivul *pieptenele* pe laturi, iar cel interior constă din motivul *șuvoiul*. Decorul câmpului central este format din repetarea motivului *pomul vieții*, orientat în lungul covorului. Pe marginile transversale este amplasat câte un rând de *spice* care formează *straja* lui.

Wool rug, | **Scoarță** | early 19th century.

Inv. no. 406. L = 325 cm; W = 126 cm.

Warp (hair) and wool weft. Woven on vertical loom, smooth, double-faced, interwoven thread pattern and Karaman elements with holes. Ornamental composition framed by a border made up of light-brown *wolf fangs* motifs, in a double cadre; the outer one is wide, with a stylized vegetal motif, integrating compositionally the *comb* motif, unfolding along the longitudinal axes, while the inner one is narrower and made up of a chromatically-rhythmed *torrent* motif. The decoration of the central field is made up of a reiteration of the *tree of life* oriented along the rug. On each of the transversal ends, a row of *wheat ears* form the rug's "guard".

Covor | Război | începutul sec. al XIX-lea.

Nr. inv. 417. L = 320 cm; l = 136 cm.

Urzeală (păr) și băteală de lână foarte subțire, cu fir lung. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire. Compoziție ornamentală închisă de un chenar format dintr-un motiv vegetal ales mărunț. Motivul *florii pe ram* contrastează stilistic cu cel al *florii din ghiveci*. Straja covorului este reprezentată de *bărbatul cu aripi*.

Wool rug | Loom | early 19th century.

Inv. no. 417. L = 320 cm; W = 136 cm.

Warp (hair) and weft of very thin, long-threaded wool. Woven on vertical loom, smooth, double-faced, inter-woven thread pattern. Ornamental composition framed by a cadre made up by a minutely woven vegetal motif. The *flower-on-the-branch* motif is in stylistic contrast with the *potted flower*. The rug's "guard" is represented by a *winged man*.

Covor | **Război** | sfârșitul sec. al XVIII-lea.

Nr. inv. 418. L = 350 cm; l = 105 cm.

Urzeală (păr) și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire. Compoziție cromatică închisă de o bordură liniară cafenie, un chenar cu marginea exterioară formată din două rânduri de motive *dinți de lup*. Pe fundalul galben este ales motivul *suveica*, ritmat în diferite culori. Pe câmpul central sunt imaginate romburi schematice; în spațiul liber este amplasată *pasărea* stilizată.

Wool rug | **Loom** | late 18th century.

Inv. no. 418. L = 350 cm; W = 105 cm.

Wool warp and weft. Woven on vertical loom, smooth, double-faced, inter-woven thread pattern. Ornamental composition framed by a brown linear border, with a cadre whose outer edge is made up of two rows of the *wolf fangs* motif. On the yellow background, the *shuttle* motif was woven, rhythmized in various colours. On the central background are represented schematic rhombuses, while a stylized *bird* is placed in the free space.

Covor | **Scoarță** | începutul sec. al XIX-lea.

Nr. inv. 421. L = 340 cm; l = 85 cm.

Urzeală (păr) și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire. Compoziție ornamentală închisă de o bordură lineară cafenie și chenar format din desfășurarea în zigzag a motivului *frunză de nuc*. Decorul câmpului central este împărțit de registre transversale, compuse din motivul principal *aripile morii*, echilibrat compozițional de cel al *suveicii*.

Wool rug | **Scoarță** | early 19th century.

Inv. no. 421. L = 340 cm; W = 85 cm.

Warp (hair) and wool weft. Woven on vertical loom, smooth, double-faced, inter-woven thread pattern. Ornamental composition framed by a brown linear border and a cadre made of a zigzagged unfolding of the *nut-tree leaf* motif. The decoration of the central field is divided into transversal registers made up of the main motif, the *mill wings*, compositionally balanced by the *shuttle* motif.

Covor | Păretar | sfârșitul sec. al XVIII-lea.

Nr. inv. 429. L = 770 cm; l = 50 cm.

Urzeală și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire. Compoziție ornamentală închisă de un chenar cu un fond negru, pe care se desfășoară o linie albă, formată din trepte. Câmpul central este împărțit în casețe în care este inclus motivul *rombului crenelat*.

Wool rug | Păretar | late 18th century.

Inv. no. 429. L = 770 cm; W = 50 cm.

Wool warp and weft. Woven on vertical loom, smooth, double-faced, inter-woven thread pattern. Ornamental composition framed by a black-background cadre, upon which a white line made up of stairs unfolds. The central field is divided into cases which include the *crenelated rhombus* motif.

Covor | **Ungherar** | mijlocul sec. al XIX-lea.

Nr. inv. 512. L = 210 cm; l = 80 cm.

Urzeală (păr) și băteală de lână și de bumbac. Țesut în război orizontal în trei ite, cu speteaza ridicată. Compoziție ornamentală închisă de un chenar original, cu motivul *păsării*, desfășurat pe latura longitudinală. La marginile transversale sunt țesute vrăste policrome. Câmpul central este împărțit în patru casete, asemănătoare, în perechi. În una este inclus motivul *prescura*, mare, flancat de două motive vegetale, în alta se repetă două motive romboidale. *Suveica* completează spațial compoziția.

Corner rug | **Ungherar** | mid-19th century.

Inv. no. 512. L = 210 cm; W = 80 cm.

Wool warp (hair), weft of wool and cotton. Woven on a horizontal loom, in three threads, with a raised cross-beam. Ornamental composition framed by an original cadre with the *bird* motif unfolding on the longitudinal side. Polychromous bands are woven on the transversal margins. The central field is divided into four cases, grouped in similar pairs. One of them contains the *communion bread* motif – large, placed between two vegetal motifs, while in another one, two rhombus-shaped motifs are reiterated. The *shuttle* completes the composition spatially.

Covor | **Scoarță** | sfârșitul sec. al XVIII-lea.

Nr. inv. 1422. L = 370 cm; l = 107 cm.

Urzeală și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire. Compoziție ornamentală închisă de un chenar format de un *vrej* subțire, ales pe fond galben, mărginit la exterior printr-o bordură *dinți de lup*. Pe fondul cafeniu al câmpului central se desfășoară longitudinal registre formate din motivul unei *păsări*, ales în două culori.

Wool rug | **Scoarță** | late 18th century.

Inv. no. 1422. L = 370 cm; W = 107 cm.

Wool warp and weft. Woven on vertical loom, smooth, double faced, interwoven thread pattern. Ornamental composition framed by a cadre made up of a thin *creeping stalk*, woven on a yellow background, margined by a *wolf fangs* bicolour border on the outer edge. On the brown background of the central field, there is a longitudinal unfolding of registers made up of a *bird* motif, woven into two rhythmical colours.

Covor | Lăicer | sfârșitul sec. al XIX-lea.

Nr. inv. 3735. L = 350 cm; l = 120 cm.

Urzeală de cânepă și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire și Karamani. Compoziție ornamentală deschisă, cu borduri longitudinale de culoare roșie, cu motivul *dinți de lup*. Pe câmpul central se desfășoară un motiv floral orientat orizontal. În spațiile libere este reprezentat motivul mic al *suveicii*.

Bench rug | Lăicer | late 19th century.

Inv. no. 3735. L = 350 cm; W = 120 cm.

Hemp warp and weft. Woven on vertical loom, smooth, double faced, inter-woven thread pattern and Karaman elements. Open ornamental composition having red longitudinal borders with the *wolf fangs* motif. In the central black field, unfolds a horizontally oriented flower motif. In the free spaces, small *shuttle* motifs are also woven.

Covor | **Război** | mijlocul sec. al XIX-lea.

Nr. inv. 4007. L = 334 cm; l = 147 cm.

Urzeală și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire. Compoziție ornamentală închisă cu chenar, reprezentat printr-un *vrej* cu flori mici. Pe câmpul central se repetă în registre motivul unui *ram cu trandafiri*.

Rug | Loom | mid-19th century.

Inv. no. 4007. L = 334 cm; W = 147 cm.

Wool warp and weft. Woven on vertical loom, smooth, double faced, inter-woven thread pattern. Ornamental composition framed by a cadre made up of a *creeping stalk* with small flowers. In the central field, the motif of a *branch with roses* is reiterated in registers.

Covor | Scoarță | mijlocul sec. al XVIII-lea.
Nr. inv. 16080. L = 416 cm; l = 144 cm.
 Urzeală și băteală de lână. Ţesut în război vertical, neted,
 cu două fețe, ales legat printre fire și Karamani cu găuri.
 Compoziție ornamentală închisă cu chenar, pe care este
 ales un motiv floral. Pe câmpul central se desfășoară un
 ram cu floare stilizat.

Wool rug | Scoarță | mid-18th century.
Inv. no. 16080. L = 416 cm; W = 144 cm.
 Wool warp and weft. Woven on vertical loom, smooth,
 double faced, inter-woven thread pattern and Karaman
 elements with holes. Ornamental composition framed by
 a cadre, upon which a floral motif is woven. In the central
 field is woven a stylized branch with flowers.

Covor | **Scoarță** | sfârșitul sec. al XIX-lea.

Nr. inv. 17949. L = 330 cm; l = 90 cm.

Urzeală și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire și Karamani cu găuri. Compoziție ornamentală închisă de un chenar pe care se succede un motiv puternic stilizat. La capetele lungi are o bordură verde deschisă, sub formă de *dinți de lup*. Pe câmpul central alternează longitudinal motive vegetale. Motivul *pieptenului* se repetă de patru ori.

Wool rug | **Scoarță** | late 19th century.

Inv. no. 17949. L = 330 cm; W = 90 cm.

Wool warp and weft. Woven on vertical loom, smooth, double faced, inter-woven thread pattern and Karaman elements with holes. Ornamental composition framed by a cadre, upon which a strongly stylized motif progresses. On the outer margins of the long sides, it has an open green border in the form of *wolf fangs*. On the central background, vegetal motifs alternate longitudinally. The motif of *comb* is reiterated four times.

Covor | Păretar | sfârşitul sec. al XVIII-lea.

Nr. inv. 20733. L = 358 cm; l = 62 cm.

Urzeală şi băteală de lână. Ţesut în război vertical, neted, cu două feţe, ales legat printre fire şi Karamani cu găuri. Compoziţie ornamentală închisă de borduri longitudinale, formate din motivul *dinţi de lup*. Pe câmpul central, un motiv romboidal mare, multiplicat policrom, completat în părţile mai înguste de un ornament geometric, alternează cu două registre formate din motivul unui *arbore* şi din motivul repetat al unei *flori* stilizate.

Wool rug | Păretar | late 18th century.

Inv. no. 20733. L = 358 cm; W = 62 cm.

Wool warp and weft. Woven on vertical loom, smooth, double faced, inter-woven thread pattern and Karaman elements with holes.

Ornamental composition framed by longitudinal borders made up of the *wolf fangs* motif. In the central field, a large rhombus-shaped motif, polychromously multiplied, completed on the shorter sides by a geometrical ornament, alternates with two registers made up of a *tree* motif and the reiterated motif of a stylized *flower*.

Covor | **Scoarță** | începutul sec. al XIX-lea.
Nr. inv. 24437. L = 320 cm; l = 166 cm.

Urzeală (păr) și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire și Karamani. Compoziție ornamentală mărginită pe laturile longitudinale de un motiv vegetal foarte stilizat, iar pe latura mai îngustă – de un motiv floral. Pe câmpul central se desfășoară longitudinal motivul unui *bunch de flori*. Între motivele vegetale dominante apare de trei ori imaginea stilizată a *păsării*.

Wool rug | **Scoarță** | early 19th century.
Inv. no. 24437. L = 320 cm; W = 166 cm.

Warp (hair) and wool weft. Woven on vertical loom, smooth, double faced, interwoven thread pattern and Karaman elements. Ornamental composition framed on the longitudinal sides by a very stylized vegetal motif, and on the shorter side by a floral motif. In the central field unfolds longitudinally a *bunch-of-flowers* motif. Among the dominant vegetal motifs, the stylized image of a *bird* appears three times.

Covor | **Scoarță** | sfârșitul sec. al XIX-lea.

Nr. inv. 25897. L = 300 cm; l = 96 cm.

Urzeală și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire și Karamani cu găuri. Compoziție ornamentală închisă de o bordură lineară, chenar reprezentat de o *linie văluroasă* care a încadrat un motiv romboidal, iar pe laturile înguste are un rând format din repetarea motivului *bobocului de floare*. Pe câmpul central alternează cromatic o compoziție vegetală amplasată simetric.

Wool rug | **Scoarță** | late 19th century.

Inv. no. 25897. L = 300 cm; W = 96 cm.

Wool warp and weft. Woven on vertical loom, smooth, double faced, inter-woven thread pattern and Karaman elements with holes. Ornamental composition framed by a linear border, cadre made up of a *wavy line* framing a rhombus-shaped motif, while on the narrow sides it has a row made up of reiterations of the *flower-bud* motif. In the central field, alternates chromatically a vegetal composition symmetrically placed.

Covor | **Scoarță** | mijlocul sec. al XIX-lea.
Nr. inv. 29723-42. L = 262 cm; l = 70 cm.

Urzeală și băteală de lână. Țesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire și Karamani cu găuri. Compoziție ornamentală deschisă, mărginită de o bordură roșie, cu motivul *dinți de lup*. La unul din capetele înguste este ales un motiv zoomorf. Pe câmpul central, împărțit în registre transversale, se repetă motivul *spicul și grâul înfrățit*. Compoziția este completată de motivul *bobul de grâu*.

Wool rug | **Scoarță** | mid-19th century.
Inv. no. 29723-42. L = 262 cm; W = 70 cm.

Wool warp and weft. Woven on vertical loom, smooth, double faced, inter-woven thread pattern and Karaman elements with holes. Open ornamental composition, framed by a red cadre with the *wolf fangs* motif. On one of its narrow margins, a zoomorphic motif is woven. On the background of the central field, divided into transversal registers, are reiterated the motifs of the *wheat ear* and of the *twinned wheat*. The composition is completed by the *wheat grain* motif.

Covor | **Scoarță** | mijlocul sec. al XVIII-lea.

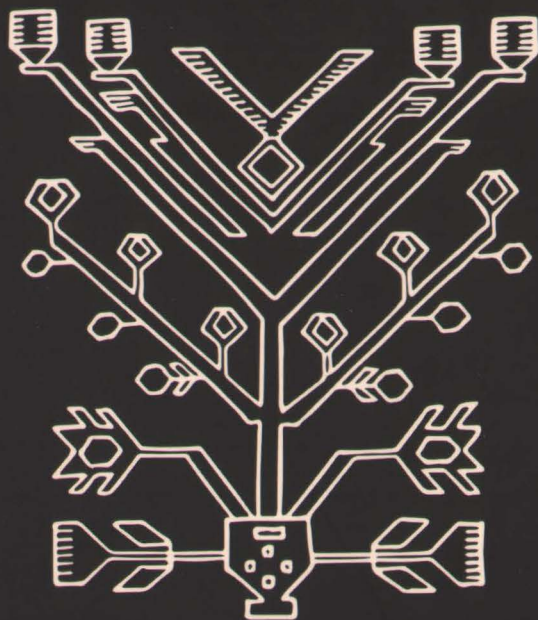
Nr. inv. 29906-11. L = 372 cm; l = 90 cm.

Urzeală și băteală de lână. Îesut în război vertical, neted, cu două fețe, ales legat printre fire și Karamani cu găuri și tăieturi. Compoziție ornamentală închisă de un chenar, format pe latura lungă de motivul *dinți de lup*, susținut în interior de o înlănțuire de *romburi* albastre, iar pe latura îngustă – de un rând de motive geometrice. Pe câmpul central este repetat motivul dezvoltat al *pomului vieții*, cu *omul mascat* la vârful și motive zoomorfe la rădăcină.

Wool rug | **Scoarță** | mid-18th century.

Inv. no. 29906-11. L = 372 cm; W = 90 cm.

Wool warp and weft. Woven on vertical loom, smooth, double faced, inter-woven thread pattern and Karaman elements with holes and cuts. Ornamental composition framed by a cadre made up, on the long side, of the *wolf fangs* motif, supported on the inner side by a chain of blue *rhombuses*; on the narrow sides, it is made up of a row of geometric motifs. On the background of the central field, the developed motif of the *tree of life* is reiterated, having a *masked man* at its top and zoomorphic motifs at its root.

Ce alternanță de plin și gol, de accent și neaccent, de substanță și spațiu,
de pildă în chilimurile olttenești cu câmpurile lor ultramarin albastre
sau roșii închise, și în covoarele basarabene cu fondul negru,
în care respiră liber motivele vegetale.

Lucian Blaga